

Simpozionul Internațional „Dimitrie Cantemir” (1674-1723)

09-11 noiembrie 2023

I. Argument

Simpozionul Internațional „Dimitrie Cantemir” este un eveniment științific cu participare internațională, cu invitați din România, Franța, Turcia și Republica Moldova, organizat de Arhiepiscopia Iașilor împreună cu Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Din punct de vedere istoric cercetarea referitoare la Dimitrie Cantemir și aspectele conexe este avansată în România, existând preocupări și realizări notabile în această direcție, dar perspective și lucruri noi pot oricând să apară, dovadă fiind textele publicate periodic în legătură cu acest subiect. Spre deosebire de latura istorică referitoare la personalitatea și epoca lui Dimitrie Cantemir, cea teologică poate aduce contribuții importante din perspectiva teologiei biblice, istorice, sistematice și practice. Celelalte domenii de interes ale acestui Simpozion valorizează opera cantemiriană din următoarele perspective: muzicologie, etnografie/etnologie, filosofie.

II. Program

09 noiembrie 2023

07:00-09:00 Sfânta Liturghie și parastas pentru Dimitrie Cantemir la biserica Mănăstirii „Sfinții Trei Ierarhi”, Iași

09:00-09:45 Micul dejun la Trapeza Mănăstirii „Sfinții Trei Ierarhi”

10:00-11:00 Deschidere oficială (Sala Gotică a Mănăstirii „Sfinții Trei Ierarhi”)

IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Pr. Prof. Univ. Dr. Ion Vicovan, Decanul Facultății de Teologie „Dumitru Stăniloae”, Iași

Reprezentanți universități ieșene și autorități locale

Intervenție corul „Sfântul Iosif Naniescu”

11:00-11:45 Conferința inaugurală – Sala Gotică a Mănăstirii „Sfinții Trei Ierarhi”, **Dr. Ștefan Lemny:**
Testamentul cultural al lui Dimitrie Cantemir

Moderator: Pr. Prof. Univ. Dr. Ion Vicovan, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași

12:30-13:00 Vizionare Expoziție „Dimitrie Cantemir” (Sala Gotică a Mănăstirii „Sfinții Trei Ierarhi”)

13:00-15:00 Prânz la Colegiul „Sfântul Nicolae”

Secțiunea I: Istorie – Sala „Sinaxar” a Muzeului Mitropolitan Iași

Moderator: Dr. Eduard Rusu

15:00-16:30 Sesiunea nr. 1:

Invitați:

1. **Acad. Andrei Eșanu**, Academia de Științe, Republica Moldova, Chișinău și **Dr. Valentina Eșanu**, Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei, Chișinău: *Sfântul Dimitrie de Tesalonic în opera și activitatea ctitoricească a lui Dimitrie Cantemir*
2. **Prof. Univ. Dr. Petronel Zahariuc**, Facultatea de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași: *Biserica și școala în vremea Cantemireștilor. Idei și fapte*

16:30-16:45 Pauză de cafea

16:45-18:15 Sesiunea nr. 2:

Invitați:

1. **Archon Prof. Dr. Habilit. Tudor Dinu**, Universitatea din București, București: *Cantemireștii în luptă pentru putere cu Mavrocordații*
2. **Conf. Univ. Dr. Ioan-Augustin Guriță**, Facultatea de Istorie, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași: *„Per Crucem, Tuam conserva politicam”. Dimitrie Cantemir, Biserica Ortodoxă și monarhia creștină*

18:30-19:30 Cină la Colegiul „Sfântul Nicolae” („Sala Festivă”, „Sala Românească”)

10 noiembrie 2023

06:30-08:00 Sfânta Liturghie Catedrala „Sfântul Gheorghe” a Ansamblului Mitropolitan Iași

08:15-09:00 Micul dejun la Colegiul „Sfântul Nicolae”

Secțiunea a II-a: Teologie – Sala „Sinaxar” a Muzeului Mitropolitan Iași

Moderator: Pr. Dr. Bogdan Racu

09:30-11:00 Sesiunea nr. 1

Invitați:

1. **Pr. Prof. Univ. Dr. Ion Vicovan**, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași: *Aspecte teologice în viața și opera lui Dimitrie Cantemir*
2. **Pr. Prof. Univ. Dr. Daniel Benga**, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea Ludwig-Maximilian, München: *Teologia istoriei în „Monarchiarum physica examinatio” (1714)*

11.00-11.15 Pauză de cafea

11:15-12:45 Sesiunea nr. 2

Invitați:

3. **Pr. Conf. Univ. Dr. Octavian Moșin**, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău: *Personalitatea și opera religioasă a lui Dimitrie Cantemir în preocupările cercetătorilor din Republica Moldova*
4. **Pr. Conf. Univ. Dr. Daniel Niță-Danielescu**, Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași: *„Melanholia neasemuitului inorog”. Considerații cu privire la contribuția Bisericii la cunoașterea și receptarea operei cantemiriene în prima jumătate a secolului al XIX-lea*

13:00-15:00 Prânz la Colegiul „Sfântul Nicolae”

Secțiunea a III-a: Muzicologie – Sala „Sinaxar” a Muzeului Mitropolitan Iași

Moderator: Pr. Conf. Univ. Dr. Alexandrel Barnea

15.00-16.45 Sesiunea nr. 1

Invitați:

1. **Fikret Karakaya**, Ansamblul „Bezmârâ”, Istanbul: *La place de Dimitrie Cantemir dans l’histoire de la musique ottomane*
2. **Prof. Dr. Nilgün Doğrusöz Dişiaçık**, Conservatorul de Stat de Muzică Turcească, Istanbul: *The Master Musicians of the Music Science: On the Music Notation of a Mevlevi Sheikh “Nâyî Osman Dede” and a Prince “Dimitrie Cantemir”*

16.45-17.00 Pauză de cafea

17.00- 18.30 Sesiunea nr. 2

Invitați

1. **Dr. Constantin Răileanu**, președintele Asociației pentru Cultură și Tradiție „Anton Pann”, București: *Importanța lui Dimitrie Cantemir pentru muzica românească laică și religioasă*
2. **Dr. Eduard Rusu**, Arhiepiscopia Iașilor, Opera Națională Română din Iași, Iași: *Muzica clasică orientală în Țările Române, în timpul lui Dimitrie Cantemir. Kemân-ul în spațiul românesc*

19:00-20:00 Cină la Colegiul „Sfântul Nicolae” („Sala Festivă”, „Sala Românească”)

11 noiembrie 2023

08:00-08.45 Micul dejun la Colegiul „Sfântul Nicolae”

Secțiunea a IV-a: Filologie, Filosofie, Etnologie/Etnografie – Sala „Sinaxar” a Muzeului Mitropolitan Iași

Moderator: Diac. Dr. Asist. Univ. Ilarion Argatu

09.00-10.30 Sesiunea nr. 1:

Invitați:

1. **Prof. Univ. Dr. Bogdan Crețu**, Facultatea de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași: *Dimitrie Cantemir – apariția scriitorului în cultura română*
2. **CS I, Prof. Univ. Dr. Eugen Munteanu**, Facultatea de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași: *Lexicul din „Descriptio Moldaviae” în oglinzi interlingvistice paralele*

10.30-10.45 Pauză de cafea

10.45-12.15 Sesiunea nr. 2:

1. **Conf. Univ. Dr. Claudia Tărnăuceanu**, Facultatea de Litere, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași: *„Filii Aesculapii et medicamina” în opere cantemiriene de limbă latină*
2. **CS II, Dr. Ioana Repciuc**, Șef al Departamentului de Etnologie, Institutul de Filologie Română „Al. Philipide”, Academia Română, Iași: *De la conștiința de sine la identitate etnoculturală. „Descrierea Moldovei” și începuturile etnografiei românești dintr-o perspectivă contemporană*

12:15-12:45 Concluziile simpozionului:

Pr. Prof. Univ. Dr. Ion Vicovan, Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”, Universitatea „Al. I. Cuza”, Iași

13:00-14:00 Prânz la Colegiul „Sfântul Nicolae”